

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2016

**MUSIEK V1
MEMORANDUM**

PUNTE: 120

Hierdie memorandum bestaan uit 21 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VYF afdelings, naamlik AFDELINGS A, B, C, D en E.
2. Beantwoord AFDELING A slegs in potlood in die gegewe spasies voorsien op hierdie vraestel.
3. Beantwoord AFDELING B en C óf D óf E in blou of swart ink in die ANTWOORDEBOEK voorsien.
4. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
5. Die laaste bladsy van hierdie vraestel is manuskrippapier wat vir rofwerk bedoel is. Jy mag hierdie bladsy verwyder.
6. Jy mag vir die duur van hierdie eksamen NIE toegang tot enige musiekinstrument hê NIE.
7. Gebruik die tabel op die volgende bladsy as riglyn vir punte en tydsindeling wanneer elke vraag beantwoord word.
8. Skryf netjies en leesbaar.

NASIENROOSTER

AFDELING	VRAAG	PUNTE	NASIENER	MODERATOR
A: Musiekteorie (VERPLIGTEND)	1	20		
	2	15		
	3	10		
	4	15		
SUBTOTAAL		60		
EN				
B: (VERPLIGTEND)	5	20		
SUBTOTAAL		20		
EN				
C: WKM	6	10		
	7	10		
	8	10		
	9	10		
SUBTOTAAL		40		
OF				
D: JAZZ	10	10		
	11	7		
	12	8		
	13	15		
SUBTOTAAL		40		
OF				
E: IAM	14	10		
	15	8		
	16	7		
	17	15		
SUBTOTAAL		40		
GROOTTOTAAL		120		

AFDELING A: MUSIEKTEORIE (VERPLIGTEND)

Beantwoord **VRAAG 1, VRAAG 2.1 OF VRAAG 2.2, VRAAG 3, EN VRAAG 4.1 OF VRAAG 4.2.**

Beantwoord al die vrae in die spasies wat op hierdie vraestel voorsien word.

VRAAG 1

Bestudeer die uittreksel uit die *Hobosonate, opus 166* van C.Saint-Saëns en beantwoord dan die daaropvolgende vrae.

The musical score is for the Oboe and Piano parts of Saint-Saëns' *Hobosonate, Op. 166*. It is in 3/4 time and D major. The tempo is marked 'Andantino'. The score is divided into three systems. The first system (measures 1-8) is marked 'p'. The second system (measures 9-12) is marked 'p' and '1.3.2'. The third system (measures 13-16) is marked 'mf' and 'cresc.'. Various measures are boxed and labeled with numbers for questions: 1.3.1 (Oboe, measure 5), 1.5 (Piano, measure 8), 1.6 (Oboe, measure 10), 1.7 (Piano, measure 11), 1.4 (Oboe, measure 14), and 1.2 (Piano, measure 15).

- 1.1 Noem die toonsoort van die uittreksel.

D majeur

(1)

- 1.2 Noem die tipe drieklank by 1.2, byvoorbeeld verminderde drieklank.

Majeur drieklank OF B Majeur

(1)

- 1.3 Noem die intervalle gemerk 1.3.1 en 1.3.2, byvoorbeeld majeure tweede.

1.3.1 Mineur sewende

1.3.2 Mineur tiende OF saamgestelde mineur tert.

(2)

- 1.4 Transponeer die hoboparty in maat 16 en 17 vir klarinet in B-mol. Voeg die nuwe toonsoortteken in.

Minus $\frac{1}{2}$ punte per fout

(8 x $\frac{1}{2}$) (4)

- 1.5 Herskryf maat 7 van die klavierparty in helfte die nootwaardes. Voeg die nuwe tydmaatteken in.

Minus $\frac{1}{2}$ punt per fout

$\frac{1}{2}$ punt vir die toonsoortteken

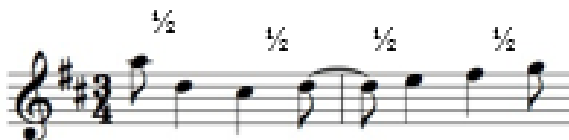
$\frac{1}{2}$ punt vir die tydmaatteken

$\frac{1}{2}$ punt vir die boonste party

$\frac{1}{2}$ punt vir die onderste party

(4 x $\frac{1}{2}$) (2)

- 1.6 Verbeter die groepering in maat 10 en 11 van die hoboparty.

Minus $\frac{1}{2}$ punt per fout

(4 x $\frac{1}{2}$) (2)

- 1.7 Waarom word geen rustekens gebruik op die tweede en derde polsslag in maat 10 se basbalk nie?

Die linkerhand se note/party is genoteer op die diskantbalk.

(1)

- 1.8 Skryf die volgende toonlere of modusse na aanleiding van die gegewe instruksies:

- 1.8.1 B Doriese modus, dalend sonder toonsoortteken. Gebruik die bassleutel en halfnote.

Minus ½ punt per fout

(6 x ½)

(3)

- 1.8.2 C melodiese mineur, opgaande met toonsoortteken. Gebruik die altsleutel en halfnote.

Minus ½ punt per fout

(12 ÷ 3)

(4)

[20]

VRAAG 2**BEANTWOORD VRAAG 2.1 OF VRAAG 2.2.**

- 2.1 Gebruik die openingsmotief hieronder en voltooi dit tot 'n 12maat-melodie in ABA-vorm vir enige enkellyn melodiese instrument van jou keuse. Dui die instrument waarvoor jy komponeer aan en voeg dinamiek- en artikulasie-tekens, asook 'n tempo-aanduiding by.

Instrument: _____

A

B

A

Die melodie sal volgens die kriteria hieronder nagesien word:

BESKRYWING	PUNTE-TOEKENNING	KANDIDAAT SE PUNT
Instrumentkeuse (Klavier sal nie aanvaar word nie)	1	
Vorm en kadenspunte	3	
Musikaliteit Melodiese kontoer, klimaks, ritme, musikale eenheid en kreatiwiteit	8	
Korrekte notasie	1	
Dinamiek en artikulasie	2	
TOTAAL	15	

[15]

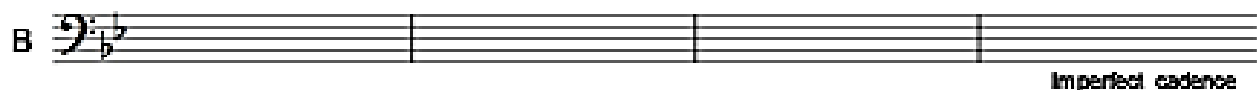
OF

- 2.2 Gebruik die openingsmotief hieronder en voltooi dit tot 'n 12maat-melodie in ABA-vorm vir enige enkellyn melodiese instrument van jou keuse. Dui die instrument waarvoor jy komponeer aan en voeg dinamiek- en artikulasie-tekens, asook 'n tempo-aanduiding by.

Instrument: _____

5

9

Die melodie sal volgens die kriteria hieronder nagesien word:

BESKRYWING	PUNTE-TOEKENNING	KANDIDAAT SE PUNT
Instrumentkeuse (Klavier sal nie aanvaar word nie)	1	
Vorm en kadenspunte	3	
Musikaliteit Melodiese kontoer, klimaks, ritme, musikale eenheid en kreatiwiteit	8	
Korrekte notasie	1	
Dinamiek en artikulasie	2	
TOTAAL	15	

[15]

VRAAG 3

Bestudeer die uittreksel uit *O Ewigkeit, du Donnerwort* deur J.S. Bach hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

O Ewigkeit, du Donnerwort

J.S. Bach

Piano

F Major

(a)

(e)

(g)

1

5

(h)

(b)

Pno.

8

(c)

(d)

(f)

- 3.1 Besyfer die akkoorde gemerk (a) tot (d) op die partituur. Gebruik ÒF Romeinse akkoordsimbole, ÒF akkoordsimbole soos aangedui bokant 'n partituur. Let op die voorbeeld-antwoord in maat 1.

(a)	F: vi OR F: d mineur	
(b)	F: vii° OR F: E verminderd	
(c)	F: ii OR F: G mineur	
(d)	F: VI OR F: Bb majeur	(4 x 1) (4)

- 3.2 Noem die kadense by (e) en (f). Skryf slegs die naam van die kadens in die blok wat voorsien word onder die notasie.

(e)	Onvolmaakte kadens	
(f)	Volmaakte kadens	(2 x 1) (2)

- 3.3 Noem die tipe nie-akkoordnote by (g) tot (i).

(g)	Onder-wisselnoot of onder-hulpnoot	
(h)	Terughouding	
(i)	Onbeklemtoonde deurgangsnoot	(3 x 1) (3)

- 3.4 Noem die verwante toonsoort (majeur of mineur) van hierdie uittreksel.

D mineur	(1)

[10]

VRAAG 4**Beantwoord OF VRAAG 4.1 (WKM) OF VRAAG 4.2 (JAZZ).**

- 4.1 Voltooi die vierstemmige vokale harmonisasie hieronder deur die alt-, tenoor- en baspartye by te voeg. Gebruik ten minste TWEE nie-akkoordnote.

5 I vii°/V₄ I⁶ I VI IV⁶ V

IV I₄ IV⁶ ii I₄ V⁷ I

Die harmonisasie sal volgens die kriteria hieronder nagesien word:

BESKRYWING	PUNTE-TOEKENNING	KANDIDAAT SE PUNT
Akkoordkeuse	14 (Minus ½ punt per fout)	
Korrektheid Notasie, spasiëring, stemvoering en verdubbeling	14 (Minus ½ punt per fout)	
Gebruik van nie-akkoordnote	2	
	30 (÷ 2)	
TOTAAL	15	

[15]

OF

- 4.2 Voltooi die stuk deur geskikte harmoniese materiaal in die bassleutel by te voeg. Maak seker dat jy binne die styl van Ragtime skryf.

Bag's Groove

Medium Swing

Milt Jackson

Die harmonisasie sal volgens die kriteria hieronder nagesien word:

BESKRYWING	PUNTE-TOEKENNING	KANDIDAAT SE PUNT
Akkoordkeuse	16 (2 per maat) (Minus ½ punt per fout)	
Korrektheid: Notasie, spasiëring en stemvoering	8 (Minus ½ punt per fout)	
Algemene indruk	6	
	30 (÷ 2)	
TOTAAL	15	

[15]

TOTAAL AFDELING A: 60

AFDELING B, C, D, E: ALGEMENE MUSIEKKENNIS

**Beantwoord AFDELING B (VERPLIGTEND)
EN AFDELING C (Westerse Kunsmusiek)
OF AFDELING D (Jazz)
OF AFDELING E (Inheemse Afrika-musiek)**

Beantwoord hierdie vrae in 'n ANTWOORDBOEK.

AFDELING B: ALGEMEEN (VERPLIGTEND)**VRAAG 5**

- 5.1 Vier opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer in die ANTWOORDBOEK neer, byvoorbeeld 5.11 E.

5.1.1	C		
5.1.2	B		
5.1.3	C		
5.1.4	D		
5.1.5	D		
5.1.6	D		
5.1.7	C		
5.1.8	C		
5.1.9	D		
5.1.10	B	(10 x 1)	(10)

- 5.2 5.2.1 Suid-Afrikaanse Musiekregte-Organisasie (1)
- 5.2.2 Beskerm musici se regte en kollekteer geld vir liedjieskrywers in Suid-Afrika en oorsee. (1)
- 5.2.3 2059 (Kopiereg duur vir 50 jaar na die musikant se afsterwe) (1)
- 5.3
- Registreer die werk by 'n kollekteeragent.
 - Pos die werk aan jouself.
 - Vra 'n Kommissaris van Ede om jou werk te sertifiseer. (3 x 1) (3)
- 5.4 5.4.1 Waar
- 5.4.2 Vals
- 5.4.3 Waar
- 5.4.4 Vals (4 x 1) (4)

TOTAL SECTION B: 20

**Beantwoord AFDELING C (Westerse Kunsmusiek)
OF AFDELING D (Jazz)
OF AFDELING E (Inheemse Afrika-musiek)**

AFDELING C: WESTERSE KUNSMUSIEK (WKM)

VRAAG 6

- 6.1 Beethoven het NEGE simfonieë gekomponeer. (1)
- 6.2 Beide is **ouvertures**. (1)
- 6.3 'n Simfonie is 'n grootskaalse orkeswerk in vier of meer bewegings. 'n Simfoniese gedig of toondig is 'n eenbeweging-werk vir orkes waarvan die musiek deur 'n "program" geïnspireer word. (2)
- 6.4 Vrymesselary (1)
- 6.5 *Die Bruilofsmars* OF *Midsomersnagdroom-teatermusiek* OF die Kersfeeslied "*Hoor die blye engellied*" se melodie. (2)
- 6.6 Klavier-/vioolsonates, Oratorium, Simfonie, Kamermusiek (Enige 2 x 1) (2)
- 6.7 *Opera seria* verwys na Italiaanse ernstige opera waarvan die tema/storielyn dikwels tragies is. *Opéra comique* is uitsluitlik 'n Franse soort opera (soos *Carmen*) met musieknommers/arias wat deur gesproke (Franse) dialoog geskei word. (2)
- [10]**

VRAAG 7

- 7.1 7.1.1 Die naam Mannheimskool verwys na 'n belangrike groep Duitse komponiste en voordraers in die middel van die 18de eeu verbonde aan die keurvors Karl Theodor by Mannheim, waar van die beste voordraers en komponiste byeengebring is. (2)
- 7.1.2
- Melodiese prominensie word aan die viole bo ander instrumente gegee
 - Die klarinet word by die orkes gevoeg.
 - Daar word weggedoen met die klavesimbel-continuo
 - Byvoeging van orkestrale effekte bv. die tremolo en gebroke akkoord in vinnige note.
 - Continuo deel vervang deur geskrewe dele vir alle instrumente
 - Kontrapuntale skryfwyse word met homofoniese tekstuur vervang
 - Effektiewe gebruik van die crescendo en diminuendo.
 - Die vier bewegings van die simfonie word vasgelê asook die seksies van die sonatevorm.
 - Die Menuet en Trio word as derde beweging bygevoeg. (Enige 5 x 1) (5)
- 7.2 7.2.1 B
- 7.2.2 C
- 7.2.3 A (3 x 1) (3)
- [10]**

VRAAG 8

8.1 Gebruik die volgende lys van elemente om 'n verduidelikende paragraaf te skryf oor die Romantiese tydperk se stylkenmerke.

- **Melodie**

- Ekspressiewe melodiese lyne wat soms op 'n reeks kort frases gebou word
- Groot spronge bv. 6des en 7des kom voor.
- Verminderde of vergrote intervalle word vir uitdrukking gebruik.
- Frases is nie so reëlmatig en gebalanseerd soos in die Klassieke periode nie.
- Melodie met begeleiding word dikwels gebruik.

(1)

- **Harmonie**

- Akkoorde word gebruik vir uitdrukking van kleur
- Die oplossing van dissonante akkoorde word uitgestel om 'n effek van verwagting te skep.
- Chromatiese harmonieë word ontwikkel.
- Vryer gebruik van nie-harmoniese tone en chromatiese stemleiding kom voor.
- 9de-, 11de- en 13de akkoorde word dikwels gebruik.

(1)

- **Tonaliteit**

- Skielike toonsoortveranderinge kom dikwels voor.
- Tonaliteitverandering van majeur na mineur en andersom kom dikwels voor.
- Modulasies na verwyderde toonsoorte en die tendens om direkte kadense te vermy, kom voor.

(1)

- **Tekstuur**

- Maak gebruik van 'n wye toonhoogte-omvang, dinamiek en toonkleur.
- Digte teksture is dikwels gebruik.
- Teksture verander binne 'n stuk of werk.

(1)

- **Ritme**

- Vryheid en buigsaamheid van ritme
- Ritmes word minder kragtig en meer klem word geplaas op liriese, gevoelvolle melodieë.
- Somtyds word een hele beweging gebaseer op een ononderbroke ritmiese patroon asook kruisritmes.

(1)

Enige EEN stylkenmerk per element.

8.2 Die *Hebrides Overture opus 26* is in **b mineur** en gekomponeer in sonatevorm. Die instrumentasie bestaan uit strykers (viole, altviole, tjello's, kontrabasse), 2 fluite, 2 hobo's, 2 klarinette, 2 fagotte, 2 horings, 2 trompette en timpani.

(4)

- 8.3 Die musiek was geïnspireer deur Mendelssohn se bootrit na die Fingalgrotte aan die kus van Skotland. Hierdie grotte staan bekend vir die eenaardige eggo's wat in die grotte weerklink.

(1)
[10]

VRAAG 9

Eerste beweging – Ontwaking van opgewekte of vrolike gevoelens by die aankoms op die platteland of in die vrye natuur

- Tydmaatteken: 2/4
- Toonsoort: F majeur
- Vorm: sonatevorm

Enige DRIE van die volgende:

- 'n Ontspanne beweging waar die stroompie omtrent deurgaans uitgebeeld word in agste- of sestiende note.
- Die sangerige eerste tema bestaan uit vyf figure (maat 1 tot 11) wat deur die hele beweging aangewend word.
- Die instrumentasie sluit in: fluite, hobo's, klarinette, fagotte, horings en strykers.
- Die tweede tema in C majeur het 'n huppelende ritme.

Vierde beweging – Donderweer of storm

- Tydmaatteken: 4/4
- Toonsoort: F mineur
- Vorm: Programmusiek

Enige DRIE van die volgende:

- Die vierde beweging beeld 'n hewige donderstorm met presiese realisme uit.
- Die beweging is struktureel op 'n aantal figure gebaseer wat in 'n donderstorm ontwikkel.
- Dit begin met die idee van 'n paar druppels reën wat opbou tot 'n klimaks van 'n gerommel van donderweer, weerligstrale, sterk fluitende winde en swaar reën.
- Die storm gaan verby met 'n enkele donderweer-geroggel in die agtergrond.
- Daar is 'n ononderbroke oorgang vanaf die vierde beweging na die vyfde beweging.
- Die pianissimo staccato-agstenote (wat in maat 3 deur die viole gespeel word) gee die effek van die eerste reëndruppels.
- Die tromme speel vir die eerste keer in maat 21 en skep 'n donderweer-effek.
- Twee addisionele trombone wat vir die eerste keer in maat 106 intree, verskaf addisionele sterkte met hulle verskeurende skuiftrompetklanke wanneer die storm teen die slot 'n hoogtepunt bereik.
- Die storm bereik 'n hoogtepunt met tremolo's en tromrolle.
- Beethoven het op 'n meesterlike wyse met slegs suiwer musikale klanke die natuurstorm oortuigend programmaties uitgebeeld.

2 Punte vir taalgebruik en skryfstyl.

(16 ÷ 1.6) [10]

TOTAAL AFDELING C: 40

OF

AFDELING D: JAZZ

VRAAG 10

10.1	New Orleans	(1)
10.2	Die Jazz Epistles	(1)
10.3	Dolly Rathebe, Thandi Klaasen	(2)
10.4	Kwêla is 'n tipe (dans)musiek oorspronklik van stedelike swartmense in Suid-Afrika.	(1)
10.5	Fusion	(1)
10.6	klavier	(1)
10.7	The Blue Notes	(1)
10.8	10.8.1 <i>Pata Pata</i>	(1)
	10.8.2 1989	(1)
		[10]

VRAAG 11

- Johannes “Spokes” Mashiyane (gebore 1933 in Vlakfontein/Mamelodi en oorlede in 1972) word beskou as een van die bekendste en beste kwêlafluitblasers of penniefluitjiespelers van alle tye in Suid-Afrika.
- Mashiyane het as jeugdige begin penniefluitjie speel.
- Mashiyane het gesê dat die penniefluitjie se eenvoud hom toegelaat het tot groter vryheid in die verbuiging en vermenging van note.
- Komponeer en voer uit in **Kwêla styl**: Kwêla is kwêlafluit gebaseerde straatmusiek. Die kwêlafluit-“jive” was van 1950 tot 1960 in Suid-Afrika gewild en het vermeng met die musiek van die Malawiese immigrante. Eenvoudige akkoordprogressies bestaande hoofsaaklik uit primêre akkoorde (I, IV en V) word gebruik.
- Spokes beweer dat sy liedjies geïnspireer is deur sy drome.
- **Albums** sluit in *King Kwela*, *Ace Blues*, *Kwela Spokes*, *Chobolo*, *Sono Sam*. (Noem slegs EEN album)

[7]

VRAAG 12

- 12.1 • Voice is 'n jazz **kwintet** bestaande uit van Suid-Afrika se mees toonaangewende jazz musici. Die groep bestaan uit musici soos Andile Yenana (klavier), Sydney Mnisi (Saksofoon), Marcus Wyatt (Trompet), Herbie Tsoaeli (Bas), Morabo Morojele (tromme).
- Voice is geïnspireer deur vroeëre jazz musici soos Abdullah Ibrahim. Hulle komposisies is in **Marabi and Kwêla styl**. Hulle word ook beïnvloed deur bebop en Latynse Jazz. (4)
- 12.2 12.2.1 Waar
- 12.2.2 Waar
- 12.2.3 Vals
- 12.2.4 Vals (4 x 1) (4)
- [8]**

VRAAG 13

- *The Jazz Epistles* het uit ses lede bestaan. Hulle lede sluit die volgende persone in: **Dollar Brand**, later bekend as **Abdullah Ibrahim** (Klavier), **Kippie Moeketsi** (Alt Saksofoon), **Jonas Gwangwa** (Tromboon), **Hugh Masekela** (Trompet), Johnny Gertze (Bas) en Early Mabuza OF Makaya Ntshoko (Tromme).
- Die groep het eers bekend geword nadat hulle in die Odin Teater in Sophiatown saam gespeel het.
- Hulle was ook deel van die welbekende Suid-Afrikaanse musiekblyspel **King Kong**.
- Hulle was die eerste en belangrikste Bebop-orkester in Suid-Afrika.
- *The Jazz Epistles* was hoofsaaklik deur John Mehagan, 'n welbekende pianis van die VSA, beïnvloed. John Mehagan het saam met 'n paar Suid-Afrikaanse kunstenaars musiek opgeneem.
- Na John Mehagan se terugkeer na die VSA, het Dollar Brand oorgeneem as pianis en so het die naam, *The Jazz Epistles*, ontstaan.
- Bebop is 'n jazz-styl waarin melodiese **improvisasie**, 'n **vinnige tempo** en **instrumentale virtuositeit** beklemtoon word.
- Die styl het tydens die middel-1940's begin in die VSA en was gemik daarop om die gewilde swing-styl van die tyd te vervang met 'n nuwe nie-dansagtige musiekstyl.
- Die musiek bevat gevorderde harmonieë, komplekse sinkopasie en die rol van die ritme-seksie was uitgebrei. Die tromme voeg asimmetriese aksente by. Simbaalpatrone en "stappende" baslyne dui die maatslag aan.
- Tipiese *bebop* sluit *cool jazz*, *hard bop* en *soul jazz* in.

- Tydens die Apartheidsjare het jazzmusiek 'n medium verskaf waarbinne musici kon protes aanteken teen die politieke sisteem van die tyd. Die Suid-Afrikaanse regering het menige pogings aangewend om die musiek te onderdruk bv. die verbanning op radio-uitsendings en klopjaguitvoering op jazzklubs.
- *The Jazz Epistles* het slegs een album opgeneem in 1959 nl. *Jazz Epistle, Verse 1*. [15]

TOTAAL AFDELING D: 40

OF

AFDELING E: INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK (IAM)

VRAAG 14

- 14.1 kordofoon (1)
- 14.2 'n Sanger, storieverteller, lofsanger wat 'n reeks belangrike gebeurtenisse deur middel van lofsang of vertelling aanbied. (2)
- 14.3 Ululasie is die produksie van reëlmatige vokale klanke op 'n hoë toonhoogte; lang golfagtige hoë vokale klank met 'n trillende kwaliteit gemaak deur die vinnige beweging van die tong. (1)
- 14.4 Mbaqanga (1)
- 14.5 Die gemengde strukturele vorm is die kombinasie van vraag-en-antwoord, vraag-en-refrein, en vraag-en-koorrefrein. 'n Afsluitingsin of -frase word nie gebruik om 'n roep te beantwoord nie. (2)
- 14.6 Beatboxing (1)
- 14.7
- Kibamusiek is een van die oudste inheemse Suid-Afrikaanse musiekstyle en is 'n kulturele styl van die baPedi-volk wat sang, dans en digkuns kombineer.
 - Kiba bestaan uit agt tot tien manlike "Afrika-fluitspelers". Musiekvoordrag word begelei deur drie vroulike tromspelers.
 - Die drie tromme wat gebruik word, is die kiba (bastrom), moropa wa diatla (middelmatige grootte trom) en die ditinti (klein trom).
 - Maak dikwels gebruik van poliritmes.
 - Melodiese struktuur is meestal vraag-en-antwoord.
 - Voordrag altyd vergesel van 'n spesifieke dansbeweging.
 - Kiba maak gebruik van ululasie en krepitasie.
 - Die lirieke is in baie verskillende tale insluitende isiZulu, Shona en Noordelike Ndebele en Sepedi. (Enige 2 x 1) (2)
- [10]

VRAAG 15**Definisie van die woord**

- “Isicathamiya” ontstaan van die Zoeloe-woord “cothoza” wat “stap liggies op jou tone” beteken.
- Dit was oorspronklik gesing by kompetisies gehou in die vroeë Natal-provinsie waar die werkers gebly het.
- Is ’n Zoeloe-styl wat net so gewild soos maskandi-musiek is.
- Isicathamiya was deur die Suid-Afrikaanse groep, Ladysmith Black Mambazo gewild gemaak.
- Die woord “Isicathamiya” is afkomstig vanaf die woord *cathama* wat beteken “om te kruip soos ’n kat” of “om liggies op jou tone te loop”, aangesien die werkers verplig was om saggies in die aande hul danspassies te oefen.

(2)

Stylkenmerke

- Vierstemmige harmoniese a capella koorsangstyl. Dit is ’n styl waar mans a capella-musiek (onbegeleid) sing.
- Roep-en-antwoord tussen die leier en die groep
- Gebruik van stemtegniek, bv. ululasie en krepitasie
- Lirieke meestal in Zoeloe
- Gestileerde choreografie ontleen aan tradisionele isiZulu-danse

(4)

EEN belangrike album en komponis

- Ladysmith Black Mambazo (*Shaka Zulu/Long walk to Freedom/Journey of Dreams/Gift of the Tortoise/Songs from Zulu-Farm*)

Enige 1 album

(2)

[8]**VRAAG 16****Styleienskappe**

- Afro Soul is die term wat gegee word aan die musiekgenre wat soul-musiek (’n musiekstyl bestaande uit elemente van gospel, rhythm and blues en jazz) en Afrikamusiek vermeng.

(3)

Instrumentasie

- ’n Uitstaande kenmerk van Afro-Soul is die sterk invloed van vokale musiek. Die instrumente bestaan hoofsaaklik uit tromme, basinstrument, kitaar en vokale stem asook agtergrondstemme.

(4 ÷ 2) (2)

TWEE kunstenaars

- Kunstenaars soos Hugh Masekela en Mirriam Makeba het in ’n Afro Soul-styl gekomponeer.

(2)

[7]

VRAAG 17

Kulturele oorsprong (enige TWEE)

- Beteken 'n **virtuose instrumentalis** wat tradisionele musiek op Westerse instrumente speel.
- Tradisionele Maskandi-musiek bestaan uit 'n **lied** wat handel oor die lewenservaring van die sanger, gewoonlik 'n man, wat sing oor sy lewenservaringe, daaglikse plesier, hartseer, ens.
- Is afkomstig van die Afrikaanse woord '**musikant**' en word met Zoeloe-volksmusiek geassosieer.
- Maskandi is 'n tipe **Zoeloe-volksmusiek** wat in Suid-Afrika ontwikkel het, spesifiek in Kwazulu-Natal.

(2)

Tipiese instrumentasie

- Konsertina, akoestiese kitaar, baskitaar, klawerborde,/tromme, agtergrondsangers. Maskandi word normaalweg met kitaar geassosieer.

(5)

Musiekeienskappe van maskandi

- 'n Tradisionele maskandi-lied begin met 'n boodskap bekend as "**izihlabo**" – "*Dit is wat ek gaan speel, en dit is wie ek is*". Dit is 'n instrumentale versiersel aan die begin van die lied wat die atmosfeer bekendstel.
- Die kitaar word nie dieselfde getoonset soos die tradisionele toonset nie. Die liriese inhoud sluit lofsang, storievertelling en migrasie kultuur in.
- Die mense dans, speel tromme, klap op verskillende maniere en die danse wat voorgedra word, beeld die distrik of area waar die maskandi vandaan kom, uit.
- Die **voorsanger** se natuurlike persoonlikheid is 'n essensiële element van Maskandi-musiek.
- Die musiek word in isiZulu gesing.
- Die maskandi-musiek se oorsprong is die Zoeloe-kultuur.
- Gebruik vinnige gesproke seksies wat bestaan uit Zoeloe-lofgedigte, genoem "**izibongo**". Dit is lofprysingspoësie, maar behels nie altyd selflofprysing nie.
- Maskandi is ook bekend as "**Zoeloe Blues**" as gevolg van die sikliese en herhaalde pluk van snare op die kitaar.

(5)

DRIE kunstenaars wat Maskandi aan die internasionale mark bekendgestel het.

- Kunstenaars soos Johnston Zibokwakhe Mnyandu, Bhodloza Nzimande, Amatshitshi Amhlophe, Amashayina Amahle, Siyani Ngcobo, Imithente, Inkunzi Emdaka en Izingane ZoMa het almal bygedra om Maskandi op die internasionale musiekmark bekend te stel.

(3)

[15]

TOTAAL AFDELING E: 40
GROOTTOTAAL: 120